

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2574 din 04.04. 2014
La nr. 03/6122 din 17 iunie 2014

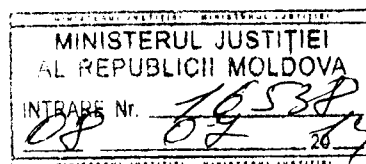
Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.514/1995, 947/1996, 1585/1998, 1593/2002, 355/2005, 152/2006, 59/2007, 294/2008, 8/2008 și 154/2012).

Anexă: raportul de expertiză - 6 file;
anexa la raportul de expertiză - 4 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

**de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(Legea 514/1995, Legea 947/1996, Legea 1585/1998, Legea
1593/2002, Legea 355/2005, Legea 152/2006, Legea 59/2007,
Legea 294/2008, Legea 8/2008, Legea 154/2012)**

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art. art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul a fost elaborat în vederea realizării obiectivelor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Lege nr.231 din 25.11.2011. Unul din obiectivele de bază a Strategiei fiind ridicarea profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției.

Astfel, în scopul consolidării profesionalismului sistemului judecătoresc în calitate de valoare fundamentală, care să asigure valorificarea principiilor independenței atât a judecătorilor cât și a întregului sistem, a eficienței acestuia, precum și a responsabilității judecătorilor față de societate, sînt necesare intervenții sistemice și interconectate la nivelul sistemului judecătoresc în general și al activității fiecărui judecător în parte. Aceste intervenții vor fi orientate spre: unificarea condițiilor de accesare în profesie; ameliorarea procesului de formare și instruire a judecătorilor; revizuirea sistemului și metodelor instruirii continue a judecătorilor și a personalului auxiliar din cadrul sistemului judecătoresc; crearea unui mecanism de evaluare periodică a performanțelor judecătorilor, bazat pe criterii obiective și care să contribuie la autoepurarea eficientă a sistemului.

Proiectul propune introducerea unui șir de modificări în acte legislative, majoritatea din aceste referindu-se la Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției.

Subsecvent au fost revizuite atribuțiile Consiliului al Institutului, reglementările ce țin de directorul și directorii adjuncți, a fost introdus un articol nou care reglementează activitatea Consiliului metodic - științific. De asemenea Capitolul III a fost expus în redacție nouă, reglementînd formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție și examenul pentru persoanele ce

candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă. Concomitent au fost introduse două capitole noi ce se referă la formarea inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției și evaluarea calității programelor de formare organizate de Institut și evaluarea performanțelor personalului didactic.

d. Suficiența argumentării. Argumentele autorului invocate în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, însă acesta necesită a fi ajustat conform obiecțiilor expuse.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

În nota informativă autorul doar menționează că implementarea proiectului de lege presupune o serie de cheltuieli financiare suplimentare, pentru salarizarea funcției nou instituite de director adjunct al Institutului, precum și pentru asigurarea medicală obligatorie a candidaților la funcțiile de judecător sau procuror care urmează cursurile de formare continuă în cadrul Institutului Național al Justiției, însă nu estimează costul acestor cheltuieli.

Ținem să menționăm, că potrivit alin.(4) al art.131 din Constituția Republicii Moldova orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate după ce sunt acceptate de Guvern. Astfel, în scopul aprecierii de către Guvern a posibilităților statului de a suporta cheltuielile necesare realizării proiectului și oportunitatea includerii acestora în bugetul pe anul 2015, urmează să se estimeze și să se identifice mijloacele financiare pentru implementarea prevederilor proiectului.

Nota informativă urmează să fie completată cu informație exhaustivă în acest sens, în caz contrar, prevederile proiectului nu vor avea acoperire financiară și proiectul respectiv devine irealizabil.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Potrivit Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru a asigura posibilitățile de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției. Astfel, la momentul examinării proiectului pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, este plasat proiectul și nota informativă a acestuia, fapt ce corespunde exigențelor Legii 239/2008 privind

transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.VI pct.7 din proiect prevede expunerea art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Lit.i), alin.(1) prevede că: „În domeniul organizării activității Institutului, Consiliul aprobă modalitatea de remunerare a personalului didactic, precum și a membrilor comisiilor constituite de Consiliu, conform condițiilor stabilite de legislație”.

Această prevedere contravine art.V din proiect, prin care se introduc modificări în Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, fiind completată cu anexa nr.13 care stabilește salariile lunare ale conducerii și personalului didactic din cadrul Institutului Național al Justiției. Astfel, Consiliul nu poate aproba modalitatea de remunerare a personalului didactic, întrucât aceasta va fi reglementată prin lege. Ce ține de membrii comisiilor constituite de Consiliu, considerăm oportună remunerarea acestora în mod analogic cu remunerarea membrilor Consiliului, cum este prevăzut la pc.6, art.VI din proiect.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a exclude din proiect lit.i), alin.(1), art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, modalitatea remunerării membrilor comisiilor constituite de Consiliu fiind stipulată expres în lege.

Art.VI pct.7 din proiect prevede expunerea art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Lit.k), alin.(1), prevede că: „În domeniul organizării activității Institutului, Consiliul autorizează acorduri/memorandumuri de cooperare cu instituții similare din alte state și de contribuție a donatorilor”. Lit.n), alin.(4), art.9 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției stipulează că: „directorul încheie acorduri/memorandumuri, autorizate de Consiliu, de cooperare cu instituții similare de peste hotare și de contribuție a donatorilor, întreține relații cu organisme internaționale în problemele ce țin de competența Institutului, cu aprobarea ulterioară de către Consiliu”.

Norme în cauză vin în contradicție cu alin.(4) al art.7 din Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, potrivit căreia inițierea negocierii unui tratat internațional se efectuează prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau a hotărârii Guvernului Republicii Moldova. Prin urmare, Consiliul nu este în drept să autorizeze acorduri/memorandumuri de cooperare cu instituții similare din alte state și de contribuție a donatorilor. Totodată, reieșind din prevederile art.7 din legea sus menționată, Consiliul este în drept să autorizeze înaintarea propunerilor cu privire la inițierea negocierilor în vederea încheierii unui tratat internațional.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a conforma prevederile proiectului cu prevederile Legii nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

Art.VI pct.9 din proiect prevede expunerea art.9 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Alin.(1) statuează că: „Directorul este selectat pe baza de concurs, din rîndul persoanelor care au diplomă de studii superioare complete în drept, administrație publică sau management, fie echivalentul acesteia și a căror calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 7 ani este corespunzătoare pentru realizarea atribuțiilor Institutului”.

În viziunea noastră acordarea dreptului de a candida la funcția de director al Institutului Național al Justiției persoanelor cu studii superioare în administrație publică sau management contravine obiectivelor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, care promovează reformarea și eficientizarea activității Institutului Național al Justiției. Considerăm că atingerea rezultatelor scontate și anume ca Institutul Național al Justiției să fie funcțional și capabil să asigure pregătire profesională inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor va fi posibilă doar în cazul dacă activitatea Institutului va fi dirijată de un specialist în drept, care cunoaște toate problemele din interior, și va fi capabil să găsească soluții eficiente pentru înlăturarea acestora.

Totodată, autorul omite impunerea unor condiții destul de importante pentru candidatul la funcția director, cum ar fi: deținerea cetățeniei Republicii Moldova și domicilierea pe teritoriul ei, deținerea capacității depline de exercițiu, lipsa antecedentelor penale, posedarea limbii de stat, să nu fie și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic, să fie apt din punct de vedere medical pentru exercitarea atribuțiilor Asemenea condiții urmează a fi stabilite și pentru directorii adjuncți.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a revedea condiții, ce se impun candidaților la funcție de director sau director adjunct al Institutului Național de Justiție.

Art.VI pct.12 din proiect prevede completarea Legii nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției cu art.133, alin.(2) al căruia prevede că: „pentru fiecare probă participantul la concurs este evaluat cu note de la 1 la 10. Se consideră că participantul a promovat proba scrisă sau verbală, dacă acesta a obținut minimum nota 5 (cinci) la fiecare din ele”.

Potrivit art.2 din Legea 152/2006 Institutul nu face parte din sistemul național de învățămînt și educație. Respectiv scopul acestuia nu constă în oferirea încă unei facultăți de drept, ci specializarea persoanelor licențiate în drept într-un anumit domeniu. Astfel, în scopul promovării obiectivelor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, și anume ridicării profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției, optăm pentru majorarea notei minime pentru admiterea pentru formarea inițială de la 5 la 8.

Recomandarea: Recomandăm autorului în alin.(2), art.133 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției de substitui cuvintele „5 (cinci)” cu cuvintele „8 (opt)”.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

9. Alte obiecții

Art.VI pct.12 din proiect prevede completarea Legii nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției cu art.133, care reglementează încetarea statutului de audient al cursurilor de formare inițială.

Articolul stabilește cazurile în care statutul de audient al cursurilor de formare inițială încetează. Totodată, autorul a omis să reglementeze situația femeilor gravide. În cazul dat, considerăm oportun de a prevedea în proiect procedura suspendării statutului de audient al cursurilor de formare inițială pentru perioada concediului de maternitate, sau cel puțin de a specifica că în cazul încetării statutului de audient al cursurilor de formare inițială din motivul sarcinii, Consiliul nu va dispune încasarea bursei primite pe perioada formării inițiale.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a reglementa în proiect situația femeilor gravide.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Tatiana Pavalachi
inspector superior Direcția legislație și expertiză anticorupție

02 Iulie 2014

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea 514/1995, Legea 947/1996, Legea 1585/1998, Legea 1593/2002, Legea 355/2005, Legea 152/2006, Legea 59/2007, Legea 294/2008, Legea 8/2008, Legea 154/2012)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.VI pct.7 din proiect prevede expunerea art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Lit.i), alin.(1) prevede că: „În domeniul organizării activității Institutului, Consiliul aprobă modalitatea de remunerare a personalului didactic, precum și a membrilor comisiilor constituite de Consiliu, conform condițiilor stabilite de legislație”.	Prevederi contradictorii în proiect	Aceasta prevedere contravine art.V din proiect, prin care se introduc modificări în Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, fiind completată cu anexa nr.13 care stabilește salariile lunare ale conducerii și personalului didactic din cadrul Institutului Național al Justiției. Astfel, Consiliul nu poate aproba modalitatea de remunerare a personalului didactic, întrucât aceasta va fi reglementată prin lege. Ce ține de membrii comisiilor constituite de Consiliu, considerăm oportună remunerarea acestora în mod analogic cu remunerarea membrilor Consiliului, cum este prevăzut la pc.6, art.VI din proiect.	Recomandăm autorului de a exclude din proiect lit.i), alin.(1), art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, modalitatea remunerării membrilor comisiilor constituite de Consiliu fiind stipulată expres în lege.
2	Art.VI pct.7 din proiect prevede expunerea art.7 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Norme în cauză vin în contradicție cu alin.(4) al art.7 din Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, potrivit căreia inițierea negocierii unui	Recomandăm autorului de a conforma prevederile proiectului cu prevederile Legii nr.595-XIV din 24

	<p>Justiției în redacție nouă. Lit.k), alin.(1), prevede că: „În domeniul organizării activității Institutului, Consiliul autorizează acorduri/memorandumuri de cooperare cu instituții similare din alte state și de contribuție a donatorilor”. Lit.n), alin.(4), art.9 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției stipulează că: „directorul încheie acorduri/memorandumuri, autorizate de Consiliu, de cooperare cu instituții similare de peste hotare și de contribuție a donatorilor, întreține relații cu organisme internaționale în problemele ce țin de competența Institutului, cu aprobarea ulterioară de către Consiliu”.</p>		<p>tratată internațional se efectuează prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau a hotărârii Guvernului Republicii Moldova. Prin urmare, Consiliul nu este în drept să autorizeze acorduri/memorandumuri de cooperare cu instituții similare din alte state și de contribuție a donatorilor. Totodată, reieșind din prevederile art.7 din legea sus menționată, Consiliul este în drept să autorizeze înaintarea propunerilor cu privire la inițierea negocierilor în vederea încheierii unui tratat internațional.</p>	<p>septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.</p>
3	<p>Art.VI pct.9 din proiect prevede expunerea art.9 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Alin.(1) statuează că: „Directorul este selectat pe baza de concurs, din rândul persoanelor care au diplomă de studii superioare complete</p>	<p>Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare</p>	<p>În viziunea noastră acordarea dreptului de a candida la funcția de director al Institutului Național al Justiției persoanelor cu studii superioare în administrație publică sau management contravine obiectivelor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, care promovează reformarea și eficientizarea activității Institutului Național al Justiției. Considerăm că atingerea rezultatelor scontate și anume ca Institutul Național al Justiției să fie</p>	<p>Recomandăm autorului de a revedea condiții, ce se impun candidaților la funcție de director sau director adjunct al Institutului Național de Justiție.</p>

	<p>în drept, administrație publică sau management, fie echivalentul acesteia și a căror calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 7 ani este corespunzătoare pentru realizarea atribuțiilor Institutului”.</p>		<p>funcțional și capabil să asigure pregătire profesională inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor va fi posibilă doar în cazul dacă activitatea Institutului va fi dirijată de un specialist în drept, care cunoaște toate problemele din interior, și va fi capabil să găsească soluții eficiente pentru înlăturarea acestora.</p> <p>Totodată, autorul omite impunerea unor condiții destul de importante pentru candidatul la funcția director, cum ar fi: deținerea cetățeniei Republicii Moldova și domicilierea pe teritoriul ei, deținerea capacității depline de exercițiu, lipsa antecedentelor penale, posedarea limbii de stat, să nu fie și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic, să fie apt din punct de vedere medical pentru exercitarea atribuțiilor Asemenea condiții urmează a fi stabilite și pentru directorii adjuncți.</p>	
4	<p>Art.VI pct.12 din proiect prevede completarea Legii nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției cu art.133, alin.(2) al căruia prevede că: „pentru fiecare probă participantul la concurs este evaluat cu note de la 1 la 10. Se consideră că participantul a promovat proba scrisă sau verbală, dacă acesta a obținut minimum nota 5 (cinci) la fiecare din ele”.</p>	<p>Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare</p>	<p>Potrivit art.2 din Legea 152/2006 Institutul nu face parte din sistemul național de învățământ și educație. Respectiv scopul acestuia nu constă în oferirea încă unei facultăți de drept, ci specializarea persoanelor licențiate în drept într-un anumit domeniu. Astfel, în scopul promovării obiectivelor Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, și anume ridicării profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției, optăm pentru majorarea notei minime pentru admiterea pentru formarea inițială de la 5 la 8.</p>	<p>Recomandăm autorului în alin.(2), art.133 din Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției de substitui cuvintele „5 (cinci)” cu cuvintele „8 (opt)”.</p>
5	<p>Art.VI pct.12 din proiect</p>	<p>Alte obiecții</p>	<p>Articolul stabilește cazurile în care statutul de</p>	<p>Recomandăm autorului</p>

<p>prevede completarea Legii nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției cu art.133, care reglementează încetarea statutului de audient al cursurilor de formare inițială.</p>	<p>audient al cursurilor de formare inițială încetează. Totodată, autorul a omis să reglementeze situația femeilor gravide. În cazul dat, considerăm oportun de a prevedea în proiect procedura suspendării statutului de audient al cursurilor de formare inițială pentru perioada concediului de maternitate, sau cel puțin de a specifica că în cazul încetării statutului de audient al cursurilor de formare inițială din motivul sarcinii, Consiliul nu va dispune încasarea bursei primite pe perioada formării inițiale.</p>	<p>de a reglementa în proiect situația femeilor gravide.</p>
--	--	--